

Історія міста Харкова налічує три з половиною сторіччя. Вона сповнена прекрасних і трагічних подій. Місто прийняли до Міжнародної Ліги історичних міст. Його розвиток був і буде залишатися одним з ключових моментів у житті цілої держави – незалежної України.

БІЛЬСЬКЕ ГОРОДИЩЕ - ВИДАТНА ПАМ'ЯТКА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Тарасенко К.О.

Науковий керівник — Рассоха І.М., д-р філос. наук, професор

Більське городище на Полтавщині – парадоксально маловідома для свого масштабу пам'ятка історії. Займаючи площу понад 4 тисяч гектарів, воно ймовірно є найбільшим городищем ранньої залізної доби у Східній Європі. Час існування – VII–III ст. до н. е. Воно розташоване на межі Полтавської та Сумської областей, на височині в межах річки Ворскли та правої притоки Псла річки Суха Грунь в районі села Більськ Полтавської області та села Куземин Сумської області.

Городище складається з трьох укріплених поселень (Куземинське, Західне Більське і Східне Більське укріплення), об'єднаних однією фортечною стіною (Велике Більське городище). Загальна площа городища 4400 га. Для порівняння площа стародавнього Вавилону — 900 га, він майже в 5 разів менший. Довжина валів — 33 833 метрів. Низкою дослідників ототожнюється з літописним містом Гелоном, який згадує у своїх творах давньогрецький історик Геродот. Також неодноразово згадане у Велесовій книзі під назвою Голунь.

Очевидно, що для таких масштабних робіт було необхідно існування міцної державної влади. Тим більше, що Голунь була лише центром величезної системи невеличких фортець, що охоплювала весь Лівобережний Лісостеп України, в тому числі територію Харківської області. Взагалі будь-яке місто – це центр певної влади, а таке винятково велике для тої епохи місто очевидно було центром великої і могутньої держави.

У VIII–VII столітті до нашої ери в межах Більського городища з'являються перші скіфські пам'ятки. Вже у VII–VI столітті до нашої ери споруджуються два первинні укріплення – Західне, на правому березі Сухої Груні, та Східне, на правому березі Ворскли, які пізніше були об'єднані оборонними спорудами Великого Більського городища. При чому Західне городище було за культурою і етнічним складом праслов'янським (Геродот називав їх неврами), а східне – кімерійським (гелони за Геродотом). У Велесовій книзі збереглася розповідь про те, як уклали між собою союз народи під керівництвом князів Ки-

ськи і Орія і так створили Голунь. До речі, і площа кожного з обох північних Східного та Західного городищ значно більше за площу найбільшого грецького міста на Півдні України – Ольвії.

Враховуючи значимість стародавнього міста як визначної пам'ятки археології, рішенням Полтавської обласної ради від 15 квітня 2005 року було створено комунальну установу «Історико-культурний заповідник «Більськ» Полтавської обласної ради. Відповідно створено музей Більського городища з багатою колекцією археологічних знахідок, включаючи грецькі і скіфські ювелірні вироби, амфори тощо. На місцевості і зараз чудово видно величезні земляні вали до 10 метрів заввишки.

Більське городище має стати одною з головних пам'яток історії України, місцем масових туристичних екскурсій, в тому числі для школярів.

МИКОЛА ДМИТРОВИЧ ПИЛЬЧИКОВ - ПРОБЛЕМА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІСТОРИЧНОЇ ПОСТАТІ

Таратушка К.О.

Науковий керівник — Рассоха І.М., д-р філос. наук, професор

Микола Дмитрович Пильчиков (1857–1908) – геніальний український вчений, фізик-теоретик, експериментатор, винахідник. Професор Харківського і Одеського університетів, а згодом – Харківського технологічного інституту. Був дійсним членом Тулузької академії наук та Лондонського Фарадеевського Товариства, міжнародного Товариства Електриків та інших вчених товариств Австрії, Бельгії, Німеччини, Франції, Росії, США. Автор біля 100 наукових праць з геофізики, електрохімії, оптики, радіотехніки т.і. Вперше в світі здійснив радіокерування об'єктами та електричний запис звуку. Першим в Україні та Росії розпочав вивчення радіоактивності, фотогальваніки, Х-променів. Микола Пильчиков – автор понад 25 оригінальних приладів та установок, конструктор фонографа, диференційного ареометра, термостата, сейсмографа, рефрактометра, спектрополяриметра т.і.

Народився 9 травня (за старим стилем) 1857 року в Полтаві в сім'ї дворян. Мати померла дуже рано, вихованням та навчанням Миколи займався його батько Дмитро Павлович Пильчиков (1821-1893). Дмитро Пильчиков – і сам по собі видатна особистість, гідна вдячної пам'яті нащадків і зокрема харків'ян. 1846 року познайомився з Тарасом Шевченком і вступив до Кирило-Мефодіївського братства. У 1860–1870-х брав участь у національно-демократичному русі, був членом Полтавської української громади. В 1870-х підтримував зв'язки з